

Education & Theatre

Vol 25 (2024)

Education & Theatre

In-person and online drama-based interventions for emergent bilingual student populations: application of a mixed methods research for reading literacy and the management of learning difficulties

Konstantinos Mastrothanasis

doi: [10.12681/edth.37085](https://doi.org/10.12681/edth.37085)

To cite this article:

Mastrothanasis, K. (2024). In-person and online drama-based interventions for emergent bilingual student populations: application of a mixed methods research for reading literacy and the management of learning difficulties. *Education & Theatre*, 25, 88–89. <https://doi.org/10.12681/edth.37085>

Διά ζώσης και εξ αποστάσεως θεατροπαιδαγωγικές παρεμβάσεις σε δίγλωσσους μαθητικούς πληθυσμούς: εφαρμογή **μεικτής μεθοδολογίας** για τον **αναγνωστικό εγγραμματισμό** και τη διαχείριση των **μαθησιακών δυσκολιών**¹

Κωνσταντίνος Μαστροθανάσης
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Λέξεις-κλειδιά: θεατροπαιδαγωγική μέθοδος, θέατρο στην εκπαίδευση, διδακτική της ανάγνωσης, διγλωσσία, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μαθησιακές δυσκολίες

Η διδακτική προσέγγιση της ανάγνωσης με αξιοποίηση μεθοδολογιών που βασίζονται στις τέχνες αποτελεί για το πεδίο της θεατροπαιδαγωγικής μια καινοτόμα διεπιστημονική μεταφορά αυτοτελών θεατρικών μορφών από τον χώρο των παραστατικών τεχνών στον χώρο της γλωσσικής διδασκαλίας. Παρόλο που συναντάμε το θεατρικό αναλόγιο, το θέατρο αναγνωστών και τη δραματοποιημένη αφήγηση ως τρόπους έκφρασης του θεάτρου στην ελληνική εκπαίδευση για την πλαισίωση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του σχολείου, η αποτελεσματικότητά τους ως διδακτικά εργαλεία καλλιέργειας ικανοτήτων στη δεύτερη/ξένη γλώσσα δεν έχει αξιολογηθεί, όπως έχει γίνει με άλλα καλλιτεχνικά γεγονότα (λ.χ. η δραματοποίηση, το δραματικό/θεατρικό παιχνίδι κ.ά.), που έχουν αξιοποιηθεί στον χώρο της διδακτικής. Έτσι στο επίκεντρο της διερεύνησης τίθεται η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας μιας σειράς ολοκληρωμένων θεατροπαιδαγωγικών μεθοδολογιών για τη γλωσσική εκπαίδευση και τον αναγνωστικό εγγραμματισμό αναδυόμενα δίγλωσσων μαθητικών πληθυσμών, ηλικίας 10-12 ετών σε καιρούς κοινωνικο-οικονομικών περιορισμών. Ειδικότερα, η έρευνα στοχεύει στην εξέταση της επίδρασης επειγουσών εξ αποστάσεως και διά ζώσης διδακτικών παρεμβάσεων γλωσσικής εμπύθισης, που βασίζονται στο εφαρμοσμένο θέατρο και το δράμα, για τη διδασκαλία της ανάγνωσης στη νέα ελληνική ως δεύτερη γλώσσα.

Το πρώτο μέρος της διατριβής αναπτύσσεται μέσα από τέσσερα κεφάλαια που θεμελιώνουν θεωρητικά την έρευνα. Στα δύο πρώτα κεφάλαια

παρασιάζεται η επιστημολογική βάση των θεατροπαιδαγωγικών μεθοδολογιών για τη γλωσσική εκπαίδευση, ενώ αναδεικνύεται η σημασία των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην εκπαίδευση για την ενδυνάμωση της διγλωσσίας και την αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών. Γίνεται αναφορά στις επιστημολογικές θεωρήσεις της αναγνωστικής επιτέλεσης στη δεύτερη γλώσσα και καλύπτονται θέματα που σχετίζονται με τον γραμματισμό, τις αναγνωστικές πρακτικές, την πολιτισμική ενσωμάτωση, την αναγνωστική επίδοση, καθώς και τον κοινωνικό κονστρουκτιβισμό. Στο τρίτο κεφάλαιο το επίκεντρο μετατοπίζεται στις παρεμβάσεις εγγραμματισμού στη δεύτερη γλώσσα σε περιβάλλοντα διά ζώσης ή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Αναπτύσσονται θέματα όπως οι δεξιότητες ανάγνωσης στη δεύτερη γλώσσα και οι επείγουσες απομακρυσμένες εξ αποστάσεως παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι παρεμβάσεις αναγνωστικού εγγραμματισμού για αναδυόμενους δίγλωσσους μαθητές και οι βασικές αρχές για την ανάπτυξη και την αξιολόγηση αναγνωστικών παρεμβάσεων στη δεύτερη γλώσσα σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα εξ αποστάσεως ή/και πρόσωπο με πρόσωπο. Παράλληλα, παρουσιάζεται ο ρόλος του εφαρμοσμένου θεάτρου και των τεχνικών του στην προώθηση των αναγνωστικών δεξιοτήτων, αλλά και γενικότερα συζητήθηκε το πώς μπορεί η αξιοποίηση των τεχνολογικών και των πολιτισμικών εργαλείων να αξιοποιηθεί στη δημιουργία αναγνωστικών προγραμμάτων. Το πρώτο μέρος της διατριβής ολοκληρώνεται με ένα κεφάλαιο το οποίο πραγματεύεται ζητήματα σχετικά με τη θεατρική επιτέλεση στο σχολείο, τις θεατροπαιδαγωγικές μεθόδους και την κατάκτηση της ανάγνωσης στη δεύτερη γλώσσα, καθώς και με τη σχέση μεταξύ

αυτών των πεδίων, υπό μια διεπιστημονική οπτική, εξετάζοντας τη χρήση του εφαρμοσμένου θεάτρου και των δραματικών τεχνικών στη δεύτερη γλώσσα.

Στο δεύτερο μέρος της διδακτορικής διατριβής, γίνεται αναφορά στον μεθοδολογικό σχεδιασμό της έρευνας. Μέσα από μια μεικτής μεθοδολογίας πανελλήνια έρευνα σε 388 αναδυόμενα δίγλωσσους μαθητές/τριες και 204 εκπαιδευτικούς των τριών τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχολείου, εξετάστηκε ολιστικά ο αντίκτυπος θεατροπαιδαγωγικών προσεγγίσεων στη βελτίωση της αναγνωστικής αποκωδικοποίησης, της αναγνωστικής ευχέρειας, της αναγνωστικής κατανόησης, στη μείωση των αναγνωστικών λαθών, στην τροποποίηση της αναγνωστικής ικανότητας και των στρατηγικών του μαθητευόμενου αναγνώστη. Επίσης, εξετάστηκε η συμβολή των μεθοδολογιών αυτών στο αναγνωστικό άγχος, στην ψυχοκοινωνική προσαρμογή του δίγλωσσου μαθητή, στη διαχείριση των μαθησιακών δυσκολιών και την αυτο-αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού να διδάσκει ανάγνωση είτε εξ αποστάσεως είτε εκ του σύνεγγυς, εν καιρώ υγειονομικών περιορισμών. Για τη διερεύνηση των παραπάνω, αξιοποιήθηκε πρώτα ημιπειραματικός σχεδιασμός μεταξύ πειραματικής ομάδας και ομάδων ελέγχου μαθητών και εκπαιδευτικών. Αυτός περιελάμβανε προμέτρηση με ένα σύνολο σταθμισμένων κλιμάκων, εξ αποστάσεως και διά ζώσης παρεμβάσεις συνολικής διάρκειας επτά εβδομάδων, μεταμέτρηση και στατιστική σύγκριση για την ανάδειξη συμπερασμάτων. Η σύγκριση μεταξύ των δύο φάσεων συνδυάστηκε με συσταδοποίηση των συμμετεχόντων για την ανάδειξη αναγνωστικών προφίλ ως προς τα διαγλωσσικά χαρακτηριστικά και τις μαθησιακές δυσκολίες των αναγνωστών, ως πρακτική προστιθέμενης αξίας για την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. Στη συνέχεια, αξιοποιήθηκαν ποιοτικά δεδομένα από ημιδομημένες συνεντεύξεις σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, όπως επίσης και από ημερολόγια αναστοχασμού εκπαιδευτικών τα οποία αναλύθηκαν βάσει των αρχών της εμπειρικά θεμελιωμένης θεωρίας.

Στο τρίτο μέρος της διδακτορικής διατριβής και στο έκτο της κεφάλαιο, συγκεντρώνονται τα αποτελέσματα των πιλοτικών και των κύριων μελετών που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της διδακτορικής διατριβής, ενώ στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα που προέκυψαν. Η διατριβή καταλήγει με την παρουσίαση των ευρημάτων και των κυρίαρχων συμπερασμάτων της έρευνας, απ' όπου προκύπτει ότι:

- α) Οι θεατροπαιδαγωγικές μέθοδοι, το εφαρμοσμένο θέατρο και το δράμα στην εκπαίδευση μπορεί να αποτελέσουν αποτελεσματικά εργαλεία για τον αναγνωστικό εγγραμματισμό

και τη διαχείριση των μαθησιακών δυσκολιών των αναδυόμενα δίγλωσσων εκπαιδευομένων.

- β) Η χρήση της τεχνολογίας για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής λειτουργίας του δράματος μπορεί να είναι επωφελής όσον αφορά τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων εν καιρώ υγειονομικών περιορισμών.

Παρέχονται, τέλος, προτάσεις με εκπαιδευτικές προεκτάσεις καθώς και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Σημείωση:

1. Η διδακτορική διατριβή υποστηρίχθηκε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου τον Απρίλιο του 2023. Πρόσβαση στη διατριβή: <http://hdl.handle.net/10442/hedi/53805>

Ο Κωνσταντίνος Μαστροθανάσης είναι διδάκτωρ του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αιγαίου και μεταδιδακτορικός ερευνητής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διδάσκει σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου και στην ΑΣΠΑΙΤΕ. Είναι επιμορφωτής του ΙΕΠ στα Νέα Προγράμματα Σπουδών της Θεατρικής Αγωγής. Έχει συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα και σε προγράμματα κατάρτισης/επιμόρφωσης εκπαιδευτικών. Έχει διακριθεί για τις εργασίες του από το ΙΑΚΕ και την ΕΕΠΕΚ. Μελετήματά του βρίσκονται σε έγκριτα ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων, συλλογικούς τόμους και μονογραφίες. Την τρέχουσα περίοδο υπηρετεί ως Προϊστάμενος του ΚΕΠΕΑ Βοιωτίας.